

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

2014

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

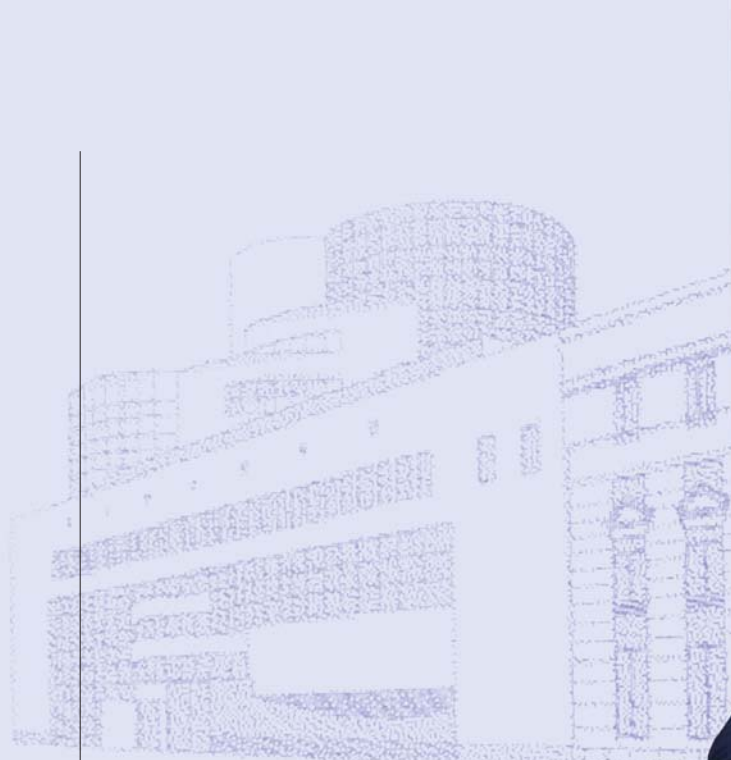
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ

2014

Ե Ր Ե Վ Ա Ն 2015

ԱՐԹՈՒՐ ՋԱՎԱԴՅԱՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

Տարգելի ընթերցող

Միտով ներկայացնում ենք «Հայաստանի Հանրապետության հուշարձաններ» ամենամյա հանդեսը, որտեղ ներկայացված են ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից 2014 թ. թողարկված հուշարձանները:

Ինչպես նախորդ տարիներին՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի հուշարձանների թողարկման 2014 թ. տարե-

կան ծրագրում նախատեսվել էին հոբբեյանական հուշարձաններ՝ նվիրված հայ ականառու գործիչներին, տասնության ու մեակույթի հիշատան իրադարձություններին: Ժողովրդի կողմից սիրված բանաստեղծ և մեծ հայրենասեր Տովհաննես Երազի և ՀՀ ժողովրդական նկարիչ Էդուարդ Իսաբեկյանի 100-ամյա հոբբեյանները նշանավորվեցին ոսկե և արծաթե հուշարձանների թողարկմամբ:

2014 թ. Պասմական իրադարձություններից կարևորվել է գրահրատարակիչ, լեզվաբան, Ասվածաշունչն առաջին անգամ հայերեն լեզվով հրատարակած Ոսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակը: Այս առումով ՀՀ կենսրոնական բանկի թողարկած այս հուշագրամը ոգևորությամբ ընդունվեց և արժեվորվեց լայն հասարակության կողմից:

Ըարունակելով մասնակցությունը «Էջմիածնի գանձեր» միջազգային դրամագիտական ծրագրին՝ 2014 թ., ի հավելումն «Սուրբ Գեղարդ» հուշագրամի, թողարկվեցին Բիսոնեական խորհրդանշաններ հավերժացնող ևս երկու՝ «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» և «Սրբալույս Մյուռնի կաթսա» հուշագրամներ: Բիսոնեական աշխարհի համար հոգեհարազատ թեմատիկայի և գեղեցիկ ձևավորման շնորհիվ այս հուշագրամները լայն տարածում ունեցան ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ արտասահմանում:

Մարզատեղերի համար 2014 թ. հիշարժան էր Բրազիլիայում անցկացված ֆուտբոլի աշխարհի 20-րդ առաջնության խաղերով: ՀՀ կենսրոնական բանկը, ընդունելով ՖԻՖԱ-ի առաջարկությունը, մասնակցեց «2014 FIFA WORLD CUP™» միջազգային դրամագիտական ծրագրին և բազմաթիվ երկրների հետ մեկտեղ թողարկեց հուշագրամ՝ ՀՀ զինանշանի և 2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության 32 մասնակից երկրների դրոշների լուսկերներով: Այս հուշագրամով ծարունակվեց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություններին (1998 թ. և 2006 թ.) նվիրված ՀՀ հուշագրամների շարքը:

ՀՀ կենսրոնական բանկի՝ հուշագրամների թո-

ղարկման շուրջ ֆանամյա փորձը, ինչպես նաև լուսկերաբար իրականացվող հասարակական հարցումները վկայում են, որ հուշագրամները, արտադրելով Հայաստանի լուսնությունը, մշակույթը, հոգևոր արժեքները, ձեռք են բերվում ոչ միայն դրամագետների և հավաքողների, այլև ոչ մասնագետ մարդկանց կողմից: Հասարակությունը նախևառաջ գնահատում է թողարկումների թեմատիկ ընտրությունը, ինչը նուստում է նաև աղագա սերունդների կրթման և հայրենասիրական դաստիարակության գործին: Մեծ աշխատանք է տարվում հուշագրամների ձևավորումը հետաքրքիր և գրավիչ, իսկ դրանց փաթեթավորումը գունագարդ և ներկայացուցչական դարձնելու ուղղությամբ: Օրինակ՝ 2014 թ. թողարկված «Աշխարհի ամենահին ծառերը» հավաքածուն, որը բաղկացած է «Մխոնաշենի սոսի», «Հարյուր ձիերի շագանակենի», «Հրեշտակի կաղնի», «Գեներալ Երմանի ծառը» հուշագրամներից, կարող է տնական հանդիսությունների համար գեղեցիկ և լուսկառելի նվեր լինել: Հուշագրամներին լուսկերված են ոչ միայն ծառերը, այլև գունագարդման եղանակով կատարված դրանց տերևներն ու լուսնուները:

Ցանկանում եմ նշել նաև, որ ՀՀ կենսրոնական բանկի մասնագետների արհեստավարությունն ու համախմբված աշխատանքը 2014 թ. բերեց հերթական հաղթանակը՝ Մոսկվայում կայացած «Դրամների համաստեղություն 2014» միջազգային մրցույթում 2013 թ. թողարկման «Հայկական այբուբենի տառերը» հուշագրամների շարքն արժանացավ մրցույթի կազմկոմիտեի հատուկ մրցանակի:

ՍՈՒՐԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

ՀՀ կենսրոնական բանկի
Դրամաբաժանառության վարչության ղեկ

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2014

2014 թ. ՀՀ կենսրոնական բանկը թողարկել է
սաքր սեասկի հուշադրամ՝ համագործակցելով
Լիսվալի, Լեհաստանի, Գերմանիայի «Մայեր» և
«Geiger Edelmetalle» դրամահասարանների հետ:

Թողարկված հուշադրամների մեծադր և ռե-
նիկական չափանիշներն ընտրվել են՝ հիմք ընդո-
նելով ձևավորված թեմատիկ շարքի շարունա-
կականության լուսնադանման սկզբունքը: «Անվանի
անհասներ» շարքը գրականության ոլորտում հա-
մարվել է Հովհաննես Երազի ծննդյան 100-ամյա

հոբելյանին նվիրված 8,6 գ քաշով ոսկե հու-
շադրամով, իսկ կերպարվեստի ոլորտում՝ Էդուարդ
Իսաբեկյանի 100-ամյա հոբելյանին նվիրված
նոլդանկյուն արծաթե հուշադրամով: Կերպար-
վեստի ոլորտի անվանի անհասներին նվիրված
հուշադրամները ավանդաբար թողարկվում են
բուկլետներով, ինչը հնարավորություն է տալիս
հեղեկասվություն հաղորդելու նրանց գործունեու-
թյան մասին և ավելի գրավիչ է դարձնում թողար-
կումը:

Դասական թողարկում կարելի է համարել Ոսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակին նվիրված արձաթե հուշադրամը: Դիմենեսին լուսկերված է տղազիր առաջին հայերեն «Ասվածաւունշը» արձաթե կազմով և Ոսկան Երևանցու հայսնի դիմադրակեր: Էսփիզների ձևավորումը զուտ է, միաժամանակ հարուստ՝ բովանդակության առումով: ՀՀ կենտրոնական բանկն իր թողարկումներում, ընդհանուր առմամբ, աշխատում է լուսկերանել հուշադրամների ձևավորման դասական ոճը և զերծ է մնում հուշանվերային հուշադրամների թողարկումից: Վերջինս հնարավոր է այն դերում, երբ առաջադրվող թեման լուսկանշում է հասուկ ձևավորում և համալուսաստիան թեխնիկական որոշումներ: Աշխատանքներ են տարվում հուշադրամների հասման թեխնոլոգիաները բարելավելու ուղղությամբ: Խոսքը ոչ այնքան ժամանակակից գումարավոր տղազրության կամ թանկարժեք քարերի ներդրման թեխնոլոգիաների կիրառմամբ կամ արտատվող ձև ունեցող հուշադրամների հասման, որքան բարդ փորագրությունների և մանր տարրեր լուսրունակող բարձրադիր լուսկերների թեխնիկական կատարումը կատարելագործելու մասին է: Այս առումով ուշագրավ է «Աշխարհի ամենահին ծառերը» արձաթե հուշադրամների շարքը. հուշադրամների դարձերեսին լուսկերված ծառերի բունը, թերևս նաև ու տրոլները կատարված են գեղեցիկ ռելիեֆով և գունազարդմամբ, ինչը բնական թեք է հաղորդում լուսկերներին:

Կրկին դասական ոճով, սակայն այլ թեխնոլոգիաների կիրառմամբ են կատարված «Էջմիածնի գանձերը» շարքի «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» և «Մրբալույս Մյուռնի կաթա» արձաթե հուշադրամները:

Ներկայացված լուսկերները մասամբ կամ ամբողջովին ուսկեգործված են, սակայն Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի հագուստի, մասունքաւանի և Մյուռնի կաթաւի մանր զարդանալուերի հարսությունն ու յուրօրինակությունը՝ շուրհիվ փորագրությունների բարձր արհեստավարության, լիովին լուսկերված են և շեղ թեք են տալիս հուշադրամներին:

ՀՀ կենտրոնական բանկը կատարում է նաև թեղեկատվական գրույկների լուսրատման ու ձևավորման աշխատանքներ: Ցանկացած թողարկմանը կցվում է լուսկերազարդ գրույկ, որը համառոտ թեղեկություն է տալիս այն անձի կամ իրադարձության մասին, որին նվիրված է հուշադրամը, ներկայացնում է հուշադրամի թեխնիկական չափանիշները, նկարագրում հուշադրամի դիմենեսն ու դարձերեսը, ինչպես նաև նշում հուշադրամի և գրույկի էսփիզների հեղինակներին ու հուշադրամը հատող դրամահատարանը: Գրույկների թողարկումը մեծադեպ նուսատում է աճող սերնդի կրթական մակարդակի բարձրացմանը և դրամագիտական գիթելիքների ձեռքբերմանը:

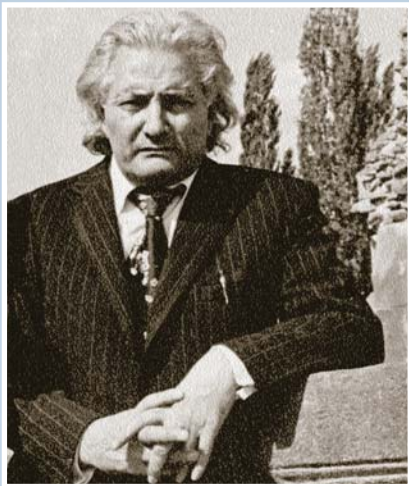
Հասկանալի է, որ վերջին տարիներին ավանդույթ է դարձել թեմատիկ հավաքածուների ձևավորումը: Հայ գեղանկարիչներին նվիրված հավաքածուն բաղկացած է տարբեր տարիներին թողարկված 6 թեմատիկ հուշադրամներից: Հայաստանի վաներին և խաչքարերին նվիրված հուշադրամները միավորվել են 2 - 12 հուշադրամ ընդգրկող հավաքածուներում: Հուշադրամները դրված են փայտե տուփերում և ունեն իսկության հավաստագրեր ու թեղեկատվական գրույկեր: Դրանք մեծ հետաքրություն են վայելում թեմատիկ հավաքողների շրջանում:

Հովհաննես Շիրազի

ծննդյան 100-ամյակ

Թեմա՝ Անվանի անհատներ
(գրականություն)

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶՐ (Օնիկ Կարադեյան, 1914-1984 թթ.) հայ նշանավոր բանաստեղծ է: 1937-1941 թթ. սովորել է Երևանի Պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում, 1952-1956 թթ.՝ Մոսկվայի Մ. Գորկու անվան գրականության ինստիտուտում:

1935 թ. լույս են տեսել Շիրազի «Գարնանամուս» ժողովածուն և «Միամանթո և Խջեզարե» վիպերգը, այնուհետև՝ «Արևի երկիր» գրական ժողովածու (1938 թ.) և «Երգ Հայաստանի» բանաստեղծությունների ժողովածուն (1940 թ.):

1941-1945 թթ. Շիրազն աշխատել է «Խորհրդային Հայաստան» թերթում որդեապիղծ և գրական խորհրդատու: Շիրազին մեծ հեղինակություն է բերել «Քնար Հայաստանի» ժողովածուն (երեք հատորով՝ 1958 թ., 1964թ., 1974 թ.):

Շիրազը հայ ազգային, ժողովրդական բանաստեղծության նշանավոր ներկայացուցիչներից է: Նրա հայրենասիրական գործերը բնութագրվում են ընդգրկման լայն ոլորտ՝ ժողովրդի ժառանգական անցյալ, Հայաստանի վերածնունդ, սփյուռքահայության ձակասագիր, հայոց լեզվի պահպանում («Հայոց հրաբեր. Մեսրոպ Մաեսոց», «Հայ ժողովրդի երգը», «Արարիկ», «Հայոց դանթեականը»): Բանաստեղծի խոհափիլիսոփայական մտքում-

ներում արծարծվել են կյանքի և մահվան առեղծվածի, մարդու բնույթի ճանաչողության, կյանքի հավերժական արժեքների բացահայտման հարցերը («Ինքններգանք համամարդկային», «Բնության գլուխգործոցը», «Բիբլիական»):

Շիրազի ստեղծագործության մեջ առանձնահատուկ տեղ է վերադասված մորը և մայրերգությանը. «մայր» հասկացությունը բանաստեղծը դրել է աշխարհի հավերժական արժեքների շարքում («Մայր», «Մայր մի բուռ մայր Հայաստան», այլ): Ինչպես մայր, այնպես էլ մայր բնությունը ոչ միայն ներհանգիստ աղբյուր են, այլև խաթարված հանրային կյանքը բնականոն հունի մեջ դնելու ուղեցույց («Գարնանամուս», «Թագադրում»):

Շիրազի ստեղծագործության անբաժանելի մասն են կազմում առակները, ֆառիսները և քարգմանությունները:

2002 թ. Գյումրիում բացվել է Շիրազի թանգարանը:

Դիմերես՝ Մեծ Մասիսը և Հովհաննես Շիրազի «Կակ» բանաստեղծությունից տողեր:

Դարձերես՝ Հովհաննես Շիրազի դիմապատկեր:

Անվանական արժեք	10 000 դրամ
Մեծադր և հարգը	նսկի 900°
Քաբը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրթը	ասամնավոր
Տղամանակը	500 հաս

Էսթիզների հեղինակներ՝ Հարություն Սամուելյան (դիմերես), Էդուարդ Կուրդինյան (դարձերես):

Հասվել է Լիսվայի դրամահասարանում:

Շրջանառության մեջ է դրվել 26.04.2014 թ.:

Էդուարդ Իսաբեկյանի ծննդյան 100-ամյակ

Թեմա՝ Անվանի անհասներ
(կերպարվեստ)

Իսաբեկյանի բնադասկերներում ներկայացված են Հայաստանի բնութային, հնադարյան բերդերն ու սաճարները: Լավագույն գործերից են՝ «Տաթևի ձորում» (1959 թ.),

ԷՂՈՒՐԴ ԻՍԱԲԵԿՅԱՆԸ (1914-2007 թթ.) հայ անվանի գեղանկարիչ է, ՀՀ ժողովրդական նկարիչ:

Ավարտել է Երևանի գեղարվեստաարդյունաբերական տեխնիկումը, այնուհետև՝ Թբիլիսիի գեղարվեստի ակադեմիան: 1945-2000 թթ. դասավանդել է Երևանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտում: 1967-1986 թթ. Հայաստանի ազգային լուսանկարչության ճեպարանում էր. հիմնադրել է մասնաճյուղեր հանրառեսության սարքեր փոխադրելով:

1940-ական թթ. Իսաբեկյանը ստեղծում է հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարն ու նրա հերոսական ոգին լուսանկարող կտավներ՝ «Մարտ փողովի համար» (1942 թ.), «Դավիթ Բեկ» (1945 թ.), «Տանյա» (1946 թ.): Իսաբեկյանի ստեղծագործության մեջ զգալի տեղ են զբաղեցնում դիմանկարները՝ «Մոր դիմանկարը» (1944 թ.), «Ալեսե Բակունց» (1956 թ.), «Դերենիկ Դեմիրճյան» (1960 թ.), որոնք հայ դիմանկարչության վառ նվաճումներից են:

«Խնձորեսկ» (1962 թ.), «Ծառերի լվափում» (1966 թ.), «Բյուրական» (1991 թ.), որոնք աչքի են ընկնում դիմամիկ հորինվածքով և հարուստ կոլորիտով: Մեծ է նկարչի ներդրումը հայ դասական կարչության զարգացման գործում. «Պասախան Հազկերտին» (1947 թ.) գլուխգործոցը, «Հաղղասի գյուղացիների աղսամբությունը 1903-ին» (1957 թ.), «Արավազը և Կետոյաճա» (1966 թ.):

Հայ արվեստում Իսաբեկյանն առանձնահատուկ տեղ է գրավում իր բազմաժանրությամբ. լայն ճանաչում են գտել նկարչի՝ Դ. Դեմիրճյանի «Վարդանանք» (1952 թ.) և Ս. Խանգադյանի «Մխիթար Մոսրաթես» (1963 թ.) դասական վեղերի նկարազարդումները, բազմաթիվ գծանկարներն ու գրաֆիկական շարքերը:

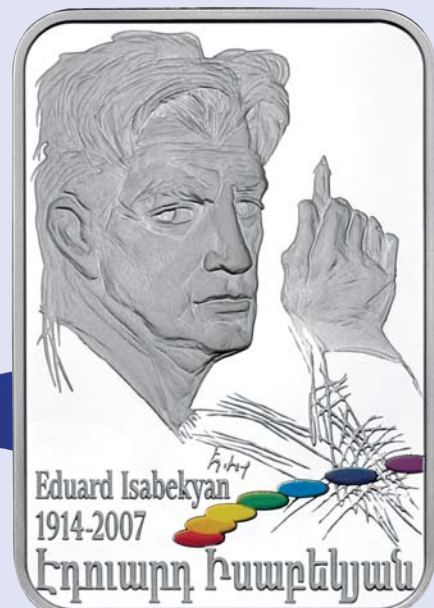
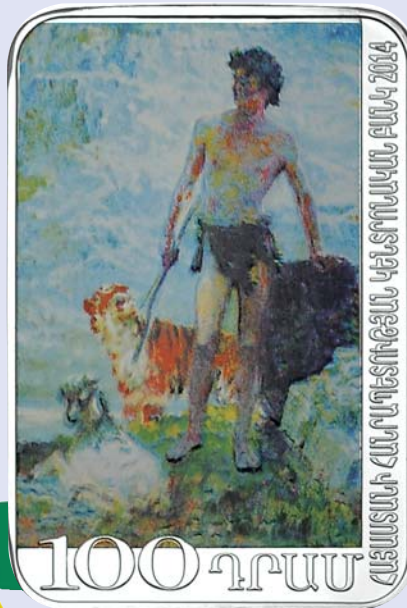
1985 թ. Իսաբեկյանն արժանացել է ՀԽՍՀ ժեռական մրցանակի: Նա անհասկան ցուցահանդեսներ է ունեցել Երևանում (1985 թ.) և Մոսկվայում (1988 թ.): 2013 թ. Երևանում բացվել է «Էդուարդ Իսաբեկյան» ցուցասրահը:

Դիմերես՝ Էդուարդ Իսաբեկյանի «Պասախի Դավիթ» կտավից մի դրվագ:

Դարձերես՝ Էդուարդ Իսաբեկյանի գրաֆիկական ինքնադիմանկարը:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մեսաղը և հարզը	արժաք 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Զափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրքը	հարթ
Տոյաբանակը	500 հաս

Էսֆիգների հեղինակ՝ Հարություն Սամուելյան:
Հասվել է Լիսվայի դրամահասարանում:
Շրջանառության մեջ է դրվել 26. 04. 2014 թ.:

Ռսկան Երևանցի

ծննդյան 400-ամյակ

Թեմա՝ Անվանի անհատներ
(գիտություն)

ՈՍԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆՅԻՆ (Ոսկան Վարդապետ, 1614-1674 թթ.) հայ տղագրության ամենախոշոր դեմքերից է, լեզվաբան, Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու արքեպիսկոպոս:

Սովորել է Նոր Ջուղայի Սուրբ Ամենափրկիչ վանքում: 1629 թ. մեկնել է Էջմիածին, ապա՝ Երևան, որտեղ ուսումնառությունից հետո վերադարձել Նոր Ջուղա և ծառայել որդես հոգևորական: Հետագայում նշանակվել է Ուշիի Սուրբ Սարգիս վանքի վանահայր:

1662 թ. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի հանձնարարականով մեկնել է Եվրոպա՝ Աստվածաշունչը հայերեն հրատարակելու նպատակով: 1664 թ. ստանձնել է Ամստերդամի «Սուրբ Էջմիածին և Սուրբ Սարգիս» տղարանի տնօրինությունը: 1666-1668 թթ. տղագրել է Աստվածաշունչը, որը մեծ կարևորություն է ունեցել հայ գրքի տղագրության գործում: Ամստերդամում Ոսկան Երևանցին հրատարակել է ևս 14 գիրք (այդ թվում՝ իր հեղինակած «Քերականութեան գիրքը», «Նոր կտակարանը», Առաքել

Դավիթեցու «Գիրք լուսամուրեանցը», Վարդան Այգեկցու «Աղուեսագիրքը»):

Տղարանը, որը Ոսկան Երևանցու լուսավորչական «Ոսկանյան», գործել է մինչև 1686 թ. և հրատարակել 40 անուն հայերեն գիրք:

Դիմերես՝ «Ծարակնոցից» մի էջ և առաջին հայերեն «Աստվածաշունչը» արձայնա կազմով:

Դարձերես՝ Ոսկան Երևանցի, (Երվանդ Քոչարի գրաֆիկական աշխատանք, 1946 թ.):

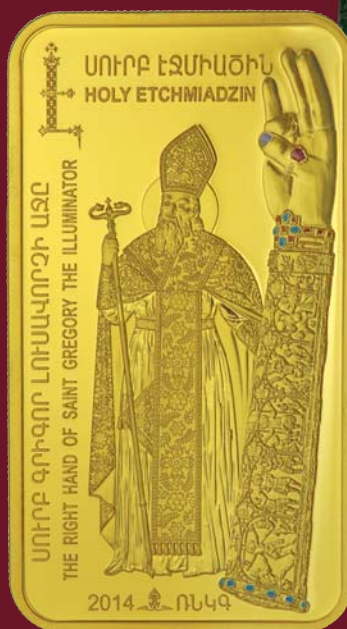
Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մեծադր և հարզը	արժաք 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրքը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հատ

Էմիգրանտի հեղինակ՝ Վարդան Վարդանյան:
Հասվել է Լիսվայի դրամահատարանում:
Շրջանառության մեջ է դրվել 26. 04. 2014 թ.:

ՍՈՒՐԲ ԵՏԻԱԾՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻ ԱՋԸ

Թեմա՝ Տալասանի մեակոյթ
(Կրոն)

302

թ. Գրիգոր Պարթևն ընկերվում է Քրիստոնեայ Հայաստանի Կաթողիկոս՝ բազմելով Հայոց առաջին լուսավորիչներ Սբ Թադեոս և Սբ Բարդուղիմեոս առաքյալների հիմնադրած առաքելական Աթոռին:

Շնորհիվ իր սրբակենցաղ վարքի և փրկսնունդական հավասքի համար կրած անասելի չարչարանքների՝ դեռևս իր կենդանության օրոք, Գրիգոր Ա Պարթև Հայոց Կաթողիկոսը սրբացվել է: Սբ Գրիգորն իր հայրադեսական առաքելության, փարոզական և կրթական սփանչելի գործունեության արդյունքում ստացել է ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ անունը:

Սբ Գրիգոր Ա Լուսավորչ Հայրադեսի վախճանից հետո նրա նշխարներն ամփոփվել են Մեծ Հայքի Դարանաղյաց գավառի Թորդան գյուղում, իսկ աջ ձեռքը փոխադրվել է Կաթողիկոսարան՝ զետեղվելով հասուկ մասունքաբանի մեջ (1657 թ. Լուսավորչի աջ ձեռքի համար լուսասվել է նոր արծաթե մասունքաբան):

330-ական թթ. ի վեր Սբ Գրիգոր Ա Լուսավորչի Աջը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ծայրագույն հոգևոր իշխանության խորհրդանշանն է՝ «իբրեւ կնիք եւ երաւխաւորութիւն օրինաւոր եւ ճշմարիտ Հայրադեսութեան»: 1441 թ-ից Լուսավորչի Աջը՝ զետեղված հասուկ մասունքաբանի մեջ,

դառնալով է Մայր Աթոռ Սրբ Էջմիածնում:

Լուսավորչի Աջը Սրբալույս Մյուռոնի օրհնության գլխավոր սրբություններից մեկն է:

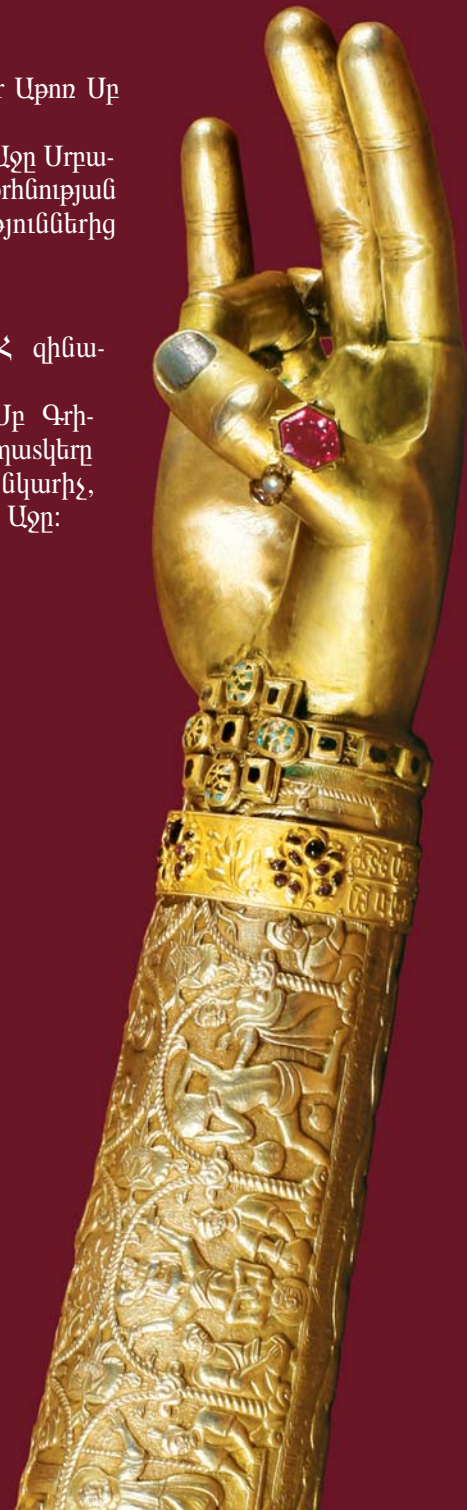
Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սբ Գրիգոր Լուսավորչի լուսկերը (անհայտ հայ նկարիչ, 18-րդ դար) և նրա Աջը:

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	25,0 գ
Չափը	27,0 x 47,0 մմ
Ուրակը	դրուֆ
Դրամաբուրքը	ասամնավոր
Տղաբանակը	մինչև 2500 հաս

Էսֆիզների մշակման հարցում աջակցություն է ցուցաբերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Հասվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարանում: Շրջանառության մեջ է դրվել 20.11.2014 թ.

ՄՐԲԱՆՈՒՅՈՒ ՅՈՒՒՈՒՆԻ ԿԱԹՍԱ

Թեմա՝ Հայաստանի մշակույթ
(Կրոն)

Սրբալույս Մյուռնի արծաթյա կաթսան Սր Էջմիածնի գանձերից է: Պատրաստվել է նորնախիջևանցի վաճառական աղա Գասպար Հարությունյան Կարադեսողյանի բարերարությամբ 1895 թ.՝ Մոսկվայում, Պավել Օվչիննիկովի արհեստանոցում:

Կաթսան ձուլածո է, շրջանաձև, ղուսակված գմբեքանման կափարիչով, որն ավարտվում է Սուրբ Հոգու խորհրդանշանով՝ աղավնու գեղեցկակերտ փանդակով: Կաթսայի կենտրոնական լայն գոտին բաժանված է վեց հավասարաչափ հնգախորանների, որոնց մեջ դրվագված են Տեր Հիսուս Քրիստոսի, Արքար արքայի և Տղայ թագավորի ընթանիքի մկրտության ժամանակները, ինչպես նաև՝ Հոգեգալստյան, Գրիգոր Լուսավորչի ժամիկի և Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարի ղուսկերները:

Կաթսայում առաջին անգամ Մյուռնոն է օրհնել Ս. Տ. Մկրտիչ Ա. Խրիմյան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ 1897 թ.: Հայոց Եկեղեցում, ըստ հնավանդ կարգի, մյուռնոօրհնությունը կատարում է Ծայրագույն Պատրիարք Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ հինգ-յոթ սարին մեկ անգամ, Մայր Աթոռ Սր Էջմիածնում:

Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը:

Դարձերես՝ Սրբալույս Մյուռնի կաթսան:

Էսփիզների մեակման հարցում աջակցություն է ցուցաբերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Հասվել է Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարանում: Շրջանառության մեջ է դրվել 30.03.2015 թ.:

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մեծադր և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	25,0 գ
Զափը	27,0 x 47,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշուրքը	առամնավոր
Տղափանակը	մինչև 2500 հաս

2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն

Թեմա՝ Սպորտ

Աշխարհի ամենաինքն ծառերը

Թեմա՝ Բնություն
(բուսական աշխարհ)

Մխոռացնի սոսի

Հրեական կաղնի

Հարյուր ձիերի շագանակենի

Գեներալ Շերմաի ծառը

«Աժխարհի ամենահին ծառերը» հուշարձանների շարքն ընդգրկում է 4 հուշարձան. «Մխստաբեկի սոսի», «Հայրյուր ձիերի ռազմականների», «Հրեոսկի կաղնի» և «Գեներալ Ծեմսանի ծառը»:

Հուշադրամների դիմերեսին ՀՀ զինանշանն է և յուրաքանչյուր ծառի ու տնակի պատկերը՝ զուգահեռադրված:

Մասնաւոր նստի

«Մխարաթեմի սոսիև» աշխարհի հնագույն ծառերից է: Աճում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Մարտունու շրջանի Մխարաթեմ գյուղի Տնջրի աղբյուրի ակունքին: Ծառի տարիքը՝ ավելի քան 2030 տարի: Բարձրությունը 54 մ է, բնի շրջագիծը հիմքում՝ 27 մ, սավելի մակերեսը՝ մոտ 1400 մ²: Ունի 44 մ² մակերեսով փչակ, որտեղ կարող են տեղավորվել հարյուրից ավելի մարդ:

Ծառի լոսուորը փշառաս բազմաբնկույզիկ է:

Դարձերես՝ «Մխսրաշենի սոսի» ծառը և ներքևի եզրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «SKHTORASHEN PLATANUS»:

Հարյուր ձիերի ռազմական

«Հարյուր ձիերի ռազմանակենի» ծառն աշխարհի հնագույն ծառերից է: Գտնվում է Սիցիլիայի Էթնա լեռան արևելյան լանջին (Իսալիա, Սիցիլիա): Ծառի տարիքը՝ 2000 – 4000 տարի: Գրանցված է Գինեսի ռեկորդների գրքում՝ որդես բնի ամենամեծ շղագծով (57,9 մ՝ 1780 թ. սկսվելուով) ծառ:

Ծառի թփերը ընկույզ է՝ կլոր, սափակավուն, գործ
թղթադասյանով:

Դարձերես՝ «Հարյուր ձիերի շագանակենի» ծառը և ներկաի եգրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «HUNDRED HORSE CHESTNUT»:

Հրեցական կադրեր

«Հրեական կադրին» ամենափոքր ծառերից է, որն աճում է Հարավային Կարոլինայի Ջոնս կղզու «Հրեական կադրու լուսնակում» (ԱՄՆ): Ծառի տարիքը՝ 400 -

1500 արի: Բարձրությունը 20 մ է, բնի օղջագիծը հիմնում՝ 7,5-8,5 մ, սավերի մակերեսը՝ մոտ 1600 մ²: Ծառի տյուղը կաղին է՝ ամփոփված բաժականման թեփուկավոր տյուղակայում:

Դարձերես՝ «Հրեոսակի կաղնի» ծառը և ներքևի եզրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «ANGEL OAK»:

Գեներալ Շերմանի ծառը

«Գեներալ Շեմանի ծառը» աշխարհում ամենախո-
ւոր և ամենածանր սեփվոյան է: Գտնվում է Կալիֆոռնիայի
«Սեփվոյա» ազգային դոմարկում (ԱՄՆ): Ծառի տարիքը՝
մոտ 2300-2700 տարի: Բարձրությունը 83,8 մ է, բնի շրջագի-
ծը հիմքում՝ 31,3 մ, ընդհանուր զանգվածը՝ 1910 տ:

Ծառի տնտեսողը ձկանման կոն է՝ գալարաձև ոլորվող թելովուկներով:

Դարձերես՝ «Գեներալ Շերմանի ծառը» և ներսի եզրագծով՝ ծառի անվանումը՝ «GENERAL SHERMAN TREE»:

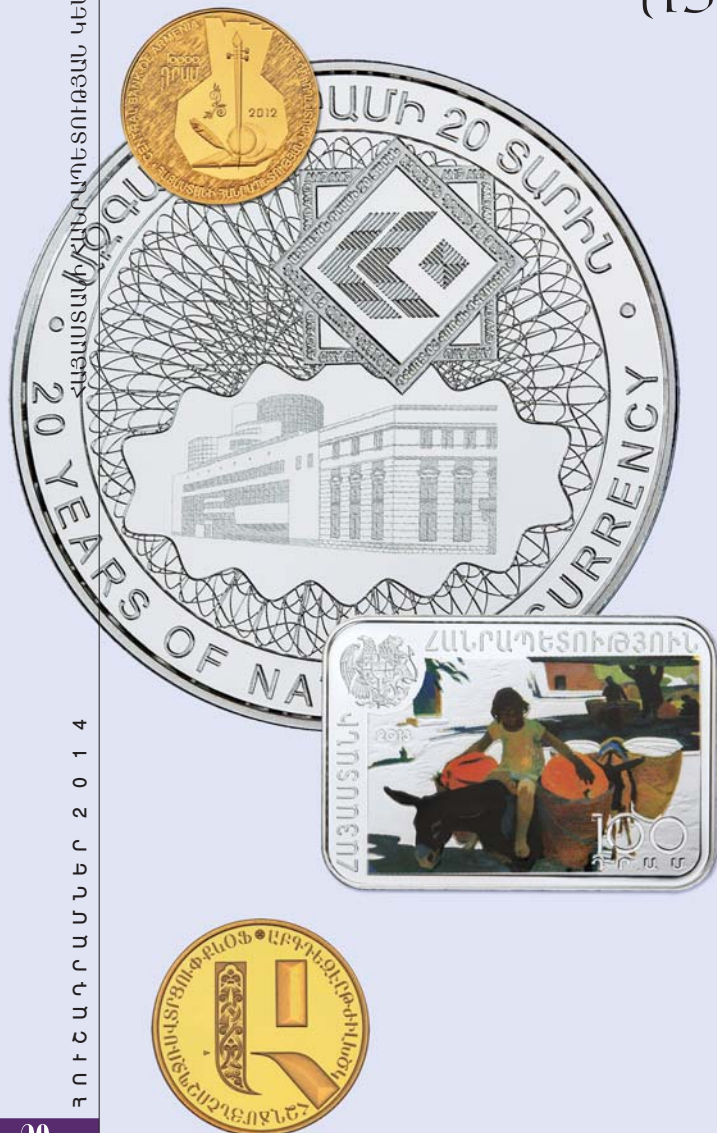
Անվանական արժեք	100 դրամ
Մետադր և հարգը	արժաք 999 ⁰
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	դրուժ
Գրամաւորը	ասամնավոր
Տղաբանակը	մինչև 1500 հաս յուրաբանչյուր սեսակից

Ձևավորվել և հասվել են Լեհաստանի դրամահաճա-
րանում:

Շրջանառության մեջ է դրվել 25.12.2014 թ.:

Հայաստանի Հանրապետության հուշահամները նրա շարքերի և թողարկման տարեթվերի

(1994 - 2014)

Հայոց լեռնակառույցներ Պեռակառույցի տարածություն

Արցախ	(արձաք, 1994 թ.)
Ազգային ժողովի շենք	(արձաք, 1995 թ.)
Արևմտյան թաղամասեր	(արձաք, 1995 թ.)
Արևելյան թաղամասեր	(արձաք, 1995 թ.)
Բազմաբնակարան թաղամասեր	(արձաք, 1995 թ.)
Կիլիկյան թաղամասեր	(արձաք, 1995 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991-2001)	(արձաք, 2001 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 15-ամյակ (1991-2006)	(արձաք, 2006 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակ (1991-2011)	(արձաք, 2011 թ.)

Հայաստանի զինված ուժեր

Հայաստանի զինված ուժեր	(նսկի / արձաք, 2005 թ.)
Հայոց բանակի կազմավորման 15-ամյակ	(նսկի, 2007 թ.)
Շուշիի ազատագրման 15-ամյակ	(նսկի, 2007 թ.)
Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ	(նսկի / արձաք, 2012 թ.)
Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ	(նսկի, 2012 թ.)

Հայ գործարարներ

Մարտիկ Բաղդասարյան-100	(արձաք, 1997 թ.)
Գաբրիել Նժդեհ	(արձաք, 2001 թ.)
Մարտիկ Բաղդասարյան-100	(արձաք, 2006 թ.)

Հայկական դրամներ

Ճախարակ	(արժաթ, 1994 թ.)
Ազգային դրամի 5 սարին	(արժաթ, 1998 թ.)
Ազգային դրամի 15 սարին	(արժաթ, 2008 թ.)
Ազգային դրամի 20 սարին	(արժաթ, 2013 թ.)

Հայաստանը և միջազգային հանրությունը

ՄԱԿ-50	(արժաթ, 1995 թ.)
Հայաստան-Սփյուռք համաժողով	(արժաթ, 1999 թ.)
Նոր հազարամյակ	(արժաթ, 2000 թ.)
Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ	(արժաթ, 2001 թ.)
Միջազգային բևեռային սարի	(արժաթ, 2006 թ.)
Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության հիմնադրման 200-ամյակ	(արժաթ, 2011 թ.)
Հավաքական անվանագրության մասին տպագրված ստորագրման և կազմակերպության սարեղարձեր	(արժաթ, 2012 թ.)

Անվանի անհատներ

Գրականություն

Պուստին-200	(արժաթ, 1999 թ.)
Վիլյամ Սարյան-100	(նսկի, 2008 թ.)
Խաչատուր Աբովյան-200	(նսկի, 2009 թ.)
Բաֆֆի-175	(նսկի, 2010 թ.)
Վահան Տերյան-125	(նսկի, 2010 թ.)
Միսաք Մեծարենց-125	(նսկի, 2011 թ.)
Հովհաննես Ծրագ-100	(նսկի, 2014 թ.)

Կերպարվեստ

Արշիլ Գորկի-100	(նսկի, 2004 թ.)
Մարտիրոս Սարյան-125	(նսկի, 2005 թ.)
Հակոբ Գյուրջյան-125	(նսկի, 2006 թ.)
Ժան Գառզու-100	(նսկի, 2007 թ.)
Վարդգես Սուրենյանց-150	(արժաթ, 2010 թ.)
Թորոս Ռուսթում-800	(նսկի, 2011 թ.)
Ստեփան Աղաջանյան-150	(արժաթ, 2013 թ.)
Արա Բեհարյան-100	(արժաթ, 2013 թ.)
Էդուարդ Իսաբեկյան-100	(արժաթ, 2014 թ.)

Երաժշտություն

Արամ Խաչատրյան-100	(նսկի / արժաթ 2002 թ.)
Կոմիտաս	(նսկի, 2006 թ.)
Սայաթ-Նովա-300	(նսկի, 2012 թ.)

Գիտություն

Անանիա Շիրակացի-1400	(արժաթ, 2005 թ.)
Արսեն Միկոյան-100	(արժաթ, 2005 թ.)
Վիկտոր Համբարձումյան-100	(արժաթ, 2008 թ.)
Մովսես Խորենացի-1600	(արժաթ, 2010 թ.)
Լեո-150	(արժաթ, 2010 թ.)
Հովսեփ Օրբելի-125	(արժաթ, 2012 թ.)
Բենիամին Մարգարյան-100	(արժաթ, 2013 թ.)
Ոսկան Երևանցի-400	(արժաթ, 2014 թ.)

Կին, քառեր, կրկես

Լեոնիդ Ենգիբարյան-75	(արժաթ, 2010 թ.)
Վահրամ Փափազյան-125	(նսկի, 2013 թ.)

Սպորտ

Տիգրան Պետրոսյան-70	(արժաթ, 1999 թ.)
---------------------	------------------

Ծառսարաղեսական հուշարձաններ

Սարդարաղաս	(արձաք, 1994 թ.)
Սասունցի Դավիթ	(արձաք, 1994 թ.)
Գառնի	(արձաք, 1994 թ.)
Գանձասարի վանք	(արձաք, 2004 թ.)
Հայաստանի վանքեր և եկեղեցիներ (Սբ Էջմիածնի Մայր սաճար, Նորավանք, Գնդեվանք, Սանահին, Գոռավանք, Կեչառիս)	(արձաք, 2012 թ.)

Հայաստանի մեալույթ

Մեալույթի դասմույթուն

Հայոց գրերի գյուսի 1600-ամյալ	(նսլի, 2002 թ.)
Մասյան ողբերգույթան» դղենի 1000-ամյալ	(արձաք, 2002 թ.)
Սահակ Ա Պարսև	(արձաք, 2005 թ.)
Վոամեադուի արհա	(արձաք, 2005 թ.)
Միլիթար Գոչի «Գիրհ Դասասանի» 825-ամյալ	(արձաք, 2009 թ.)
Գաձորի համալսարանի 725-ամյալ	(արձաք, 2009 թ.)
Ավեսարանի սեսարանները հայ մանրանկարչույթունում (Ավեսում, Մոգերի երկրդագույթունը, Մոսկ Երուսաղեմ, Համբարձում)	(արձաք, 2010 թ.)
Հայաստանի խաչարերը (Գնդեվանքի, Գոռավանքի, Կեչառիսի, Սանահինի, Էջմիածնի, Նորավանք)	(արձաք, 2011 թ.)
Հայ գրի սղագրույթան 500-ամյալ	(արձաք, 2012 թ.)
Հայկական այբուբենի սառերը (78 սեսակի, նսլի / արձաք, 2013 թ.)	

Գիտույթուն, գրականույթուն, արվես

Հովհաննես Այվազուսկի	(արձաք, 2006 թ.)
Մասենադարան-50	(արձաք, 2007 թ.)
Մղենղիարյանի անվան ողբերայի և բալետի թասրոնի հիմնադրման 75-ամյալ	(արձաք, 2008 թ.)
Ջազ	(արձաք, 2010 թ.)
Թեոդոր Ասենսովիչ	(արձաք, 2010 թ.)
Մերգեյ Փարաջանով	(արձաք, 2012 թ.)

Դիցարանույթուն

Անահիտ Ասվաձուի	(նսլի, 1997 թ.)
Նոյի վայրեջը Արարաից	(նսլի, 1999 թ.)
Հայկ Նահաղես	(նսլի, 2007 թ.)

Արո

Սբ Էջմիածին	(նսլի / արձաք, 1998 թ.)
Անի	(նսլի/ արձաք, 1998 թ.)
Աղթամար	(նսլի / արձաք, 1998 թ.)
Հաղղաս	(արձաք, 1998 թ.)
XX դարի հայոց կաթողիկոսներ	(նսլի, 2008 թ.)
Մուր Սարգիս զորավար	(նսլի, 2009 թ.)
Մուր Գեղարղ	(արձաք, 2013 թ.)
Մուր Գրիգոր Լուսավորչի Աջը	(արձաք, 2014 թ.)
Մրալույս Մյուռոնի կաթսա	(արձաք, 2014 թ.)

Հայաստանի դասմույթուն

Երկրաւարձի 10-ամյա սարելից	(արձաք, 1998 թ.)
Տիգրան Մեձ	(նսլի, 1999 թ.)
Տիգրան Մեձ	(նսլի, 2003 թ.)
Պեսբանկի 110-ամյալ	(արձաք, 2003 թ.)
ՀՀ վձռաբեկ դասարանի 10-ամյալ	(նսլի, 2008 թ.)
Անի-1050	(նսլի, 2011 թ.)
Արաւես-2200	(նսլի, 2011 թ.)
Նոյյան սաղան	(արձաք, 2012 թ.)

Բնություն

Բուսական աշխարհ

Ծիրան	(արձաք, 1994 թ.)
Հայկական խաղող	(արձաք, 2007 թ.)
Ծաղիկների գեղեցկությունը (Գալանճուս Արշուեսենյոյի, Լվածաղիկ Չանգեզուրի, Արսենի Հայաստանյան, Քրիստ Ադամի)	(արձաք, 2010-2011 թթ.)
Նուռ	(նսկի, 2011 թ.)
Աշխարհի ամենահին ծառերը (Մխսրաբեանի սոսի, Հարյուր ձիերի ռազմականների, Հրեցակի կաղնի, Գեներալ Շերմանի ծառը)	(արձաք, 2014 թ.)

Կենդանական աշխարհ

Կովկասյան ջրասամույր	(արձաք / լողինձ-նիկել, 1997 թ.)
Հայկական որոր	(արձաք / լողինձ-նիկել, 1998 թ.)
Կովկասի կենդանական աշխարհ Լայնականջ ոզնի Անդրկովկասյան գորշ արջ Կովկասյան անհառակասու Միջերկրածովային կրիա Առաջավորասիական ընձառյուծ Լայնաբիթ բաղ Իգիսան Հայկական իծ Բեզուրյան այծ Հայկական մուֆլոն Կովկասյան քավոնս բվիկ Անդրկովկասյան սակիրյան կորագլուխ	(արձաք, 2006-2008 թթ.)

Սղոռ

Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա	(արձաք, 1996 թ., LIALOOSIN)
Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա նիկել, 1996 թ., ROYAL MINT)	(արձաք/լողինձ-նիկել, 1996 թ., ROYAL MINT)
XVIII ձմեռային օլիմպիական խաղեր	(արձաք, 1998 թ.)
1998 թ. ֆուսբոլի աշխարհի առաջնություն	(արձաք, 1998 թ.)
Առաջին համահայկական խաղեր	(արձաք, 1999 թ.)
2006 թ. ֆուսբոլի աշխարհի առաջնություն	(արձաք, 2004 թ.)
Շախմատի 37-րդ օլիմպիադա	(նսկի, 2006 թ.)
Ֆուսբոլի արձանները Պելե, Էյսեբիո, Յաչին, Բեկենբաուեր, Բոնեկ	(արձաք, 2008-2009 թթ.)
Մարիո Կեմոլես, Յոհան Կրոյֆ, Միշել Պլասինի	(արձաք, 2010-2011 թթ.)
Մենամարտի արվեստը (Ջյուդո, Ուու, Կարաթե, Կոխ)	(արձաք, 2011-2012 թթ.)
2014 թ. ֆուսբոլի աշխարհի առաջնություն	(արձաք, 2014 թ.)

Այլ թեմաներ

Կենդանական լեռանները Խոյ, Յուլ, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Առյուծ, Կույս, Կեռն, Կարիճ, Աղեղնավոր, Այծեղջյուր, Ջրոս, Ջկներ	(արձաք, 2007-2008 թթ.)
Կենդանական լեռանները Կեռն, Կարիճ, Աղեղնավոր, Այծեղջյուր, Ջրոս, Ջկներ, Խոյ, Յուլ, Երկվորյակներ, Խեցգետին, Առյուծ, Կույս	(նսկի, 2008-2009 թթ.)

2015 թվականի Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների թողարկման ծրագիր

Լազարյան ձեմարանի հիմնադրման 200-ամյակ

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարեկից

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	67,2 գ
Տրամագիծը	50,0 մմ
Որակը	սովորական (հնաձև)
Դրամաշարը	հարթ
Տղախանակը	1000 հաս

Եվրասիական ճեմասկան միության հիմնադրումը

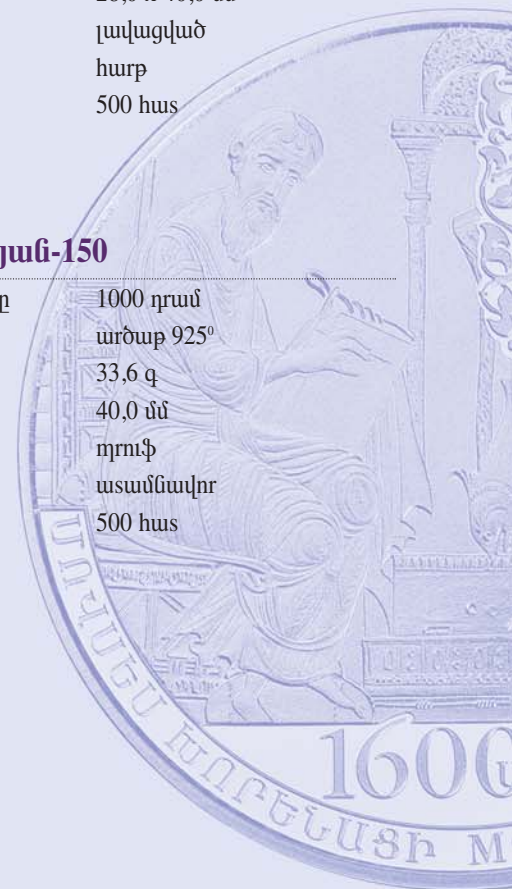
Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Փանոս Թերլեմեզյան-150

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավագլած
Դրամաշարը	հարթ
Տղախանակը	500 հաս

Անդրանիկ Օզանյան-150

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը և հարգը	արծաթ 925 ⁰
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաշարը	ասամնավոր
Տղախանակը	500 հաս

Դրամահասարաններ

ՀՀ կենտրոնական բանկը 2014 թ. համագործակցել է Լիսվայի, Գերմանիայի «Մայեր» և «Geiger Edelmetalle», Լեհաստանի դրամահասարանների հետ:

Լիսվայի դրամահասարան

Լիսվայում մետաղադրամների հասման լուծարությունը սկսվում է դեռևս XVI դարից, երբ մետաղադրամները հասվում էին Լիսվայի Կաունաս քաղաքում: 1990 թ. Լիսվայի անկախության վերականգնումից հետո, դրամահասարանն իր գործունեությունը ծավալեց Վիլնյուսում: Լիսվայի դրամահասարանը լուծարումը հիմնադրվել է 1990 թ. դեկտեմբերի 10-ին: Նախնական ժողովում դրամահասարանը հասում էր միայն ժողովրդական մետաղադրամներ, այնուհետև 1993 թ-ից սկսեց հասել նաև հուշադրամներ: Բացի Լիսվայի կենտրոնական բանկից, Լիսվայի դրամահասարանը ընդունում է հուշադրամների հասման լուծարներ նաև այլ երկրների կենտրոնական բանկերից, որոնք չունեն իրենց սեփական դրամահասարանը (Հայաստան, Ղազախստան, Բելառուս, Լատվիա, Էստոնիա և այլն): Լիսվայի դրամահասարանը համագործակցում է ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ 2001 թ-ից: Լիսվայի դրամահասարանում հասված ՀՀ հուշադրամներն են՝ «Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991-2001 թթ.)», «Գարեգին Նժդեհ», «Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ», «Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ», «Հովհաննես Ծիրագ-100», «Էդուարդ Իսախանյան-100», «Ոսկան Երևանի-400»:

Գերմանիայի «Մայեր» դրամահասարան

Դրամահասարանը միջազգային դրամագիտական շուկայում ունի մեծ նվաճումներ, արձագանքում է դրամագիտական արժեքներ կայացնող մեծագույնների լայն շեռակների: Համագործակցում է բազմաթիվ ընկերությունների հետ, որոնց թվում է «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» և «Մրբալույս Մյուռնի կաթսա» հուշարձանները թողարկող «Coin Invest Trust» ընկերությունը՝ հիմնադրված 1970 թ.: Գրասենյակը գտնվում է Լիխտենշտեյնում: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի համագործակցությունը «Մայեր» դրամահասարանի հետ սկիզբ է առել 2010 թ. ու կրում է շարունակական բնույթ: Թողարկվել են ավելի քան 20 արժապետ հուշարձաններ, որոնցից «Լվաճաղիկ Չանգեգուրի», «Չազ» և «Հայաստանի խաչքարերը» շարքի հուշարձանները միջազգային մրցույթների մրցանակակիրներ են:

«Geiger Edelmetalle» դրամահասարան

Դրամահասարանը գտնվում է Գերմանիայի Լայպցիգ քաղաքի մերձակայքում: Ընկերությունը զբաղվում է թանկարժեք մետաղների արդյունահանմամբ, ունի սարքեր ֆաբերի ոսկե, արծաթե, լիտսիցե ձուլակցորների և ներդրումային դրամների հասման արտադրմանը, միջազգային շուկայում թանկարժեք մետաղներից դասրասված արտադրանքի վաճառքն իրականացնող առաջատար դրամահասարաններից է: ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ «Geiger Edelmetalle» դրամահասարանը համագործակցում է 2011 թ-ից, երբ առաջին անգամ թողարկվեցին հայկական «Նոյյան սաղան» արծաթե ներդրումային դրամները: «Geiger Edelmetalle» դրամահասարանում է հասվել «2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն» հուշանշանը:

Լեհասանի դրամահասարան

Լեհասանի դրամահասարանը առաջին եվրոպական դրամահասարանն է, որի հետ ՀՀ կենտրոնական բանկի համագործակցությունը սկսվել է 1993 թ. և շարունակվում է առ այսօր: Լեհասանի դրամահասարանում են հասվել «Աշխարհի հայտնի ռեժիսորները» միջազգային դրամագիտական ծրագրի օրջանակում թողարկված «Մերգեյ Փարաջանով» և «Աշխարհի ամենահին ծառերը» շարքի «Մխոնրաբեցի սոսի», «Հարյուր ձիերի շագանակենի», «Հեռակա կաղնի» և «Գեներալ Շերմանի ծառը» հուշանշանները:

Միջազգային մրցույթ - 2014

կենսորոնական բանկի կողմից 2013 թ. թողարկված «Հայկական այբուբենի տառերը» արձաթե հուշագրամների շարքը ներկայացվել է ՌԴ Մոսկվա ֆաղափում կայացած «Դիմաների համաստեղություն-2014» 8-րդ միջազգային մրցույթին և արժանացել մրցանակի «Կազմակերպչի հասույթ մրցանակ» անվանակարգում:

«Դրամների համաստեղություն» հուշադրամների միջազգային մրցույթը անց է կացվում 2007 թվականից: 2014 թ. մրցույթին մասնակցել է 31 երկիր: Մասնակիցների կազմում եղել են.

- ▶ Լասվայի, Լիսվայի, Մեֆսիկայի, Բուլղարիայի, Ղրղզստանի, Լեհաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ուկրաինայի, Ռուսաստանի և Հայաստանի կենտրոնական բանկերը,
- ▶ Ավստրիայի, Հունգարիայի, Իսպանիայի, Նիդեռլանդների, Կանադայի, Ավստրիայի, Անդորրայի, Պորեջոյի (Անգլիա), Լեհաստանի, Սինգապուրի, Ֆինլանդիայի, Մոսկվայի և Սանկտ-Պետերբուրգի (ՌԴ), Ֆրանսիայի, Հարավաֆրիկյան Հանրապետության, Շվեյցարիայի, Պորտուգալիայի և Իսրայելի դրամահասարակները,
- ▶ կազմակերպություններ, ինչպիսիք են՝ Coin Invest Trust (Լիխտենշտեյն), Emporium Hamburg (Գերմանիա), NumisCollect (Նիդեռլանդներ), PAMP, International Coin House (Շվեյցարիա), Treasures of Oz (Ավստրիա) և այլն:

Մրցույթին ներկայացվել էր ավելի քան 260 հուշադրամ և հուշադրամների 25 հավաքածու: Մրցույ-

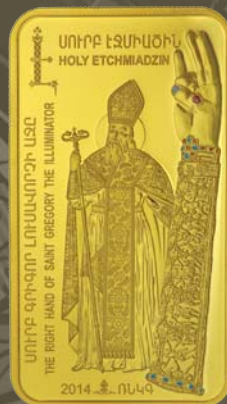
քի հաղթողներին որոշել է ժյուրին, որի կազմում էին փորձագետներ համաեվսահային հայսնի թանգարաններից և աճուրդի սներից, կենսոնական բանկերից, հուսադրամներ մասակարարող ընկերություններից, դրամագիսական սսոցիացիաներից և մասնագիսացված հրասարակչություններից:

«Հայկական այբուբենի սառերը» արքի հուսադրամների հեղինակն է դիգայներ Արմեն Քյուրքյանը:

Արմեն Քյուրքյանը արսադրական և գրաֆիկական դիգայնի մասնագետ է: Ավարսել է Երևանի Գեղարվեստի ինստիտուտի դիգայնի բաժինը: Հեղինակ է «Հայրենիքի ժանան», «Մխիթար Գոռ մեղալ», «Մովսես Խորենացի մեղալ» (1995 թ.) ագգային դարգևների: Համահեղինակ է «Հայկական գարդարվես» (2010 թ.) և «Հայկական գարդասառեր» (2012 թ.) գունագարդ գրքերի: Ջևավորել է բազմաթիվ գրքեր, դարբերականներ Հայասանում և արսերկում:

Ներքին մրցույթ - 2014

2014 թ. ՀՀ կենսրոնական բանկը 6-րդ անգամ կազմակերպեց «Տարվա լավագույն ոսկե հուշանշան» և «Տարվա լավագույն արծաթե հուշանշան» անվանակարգերով մրցույթ ՀՀ կենսրոնական բանկում: Մրցույթին ներկայացվել էին ՀՀ կենսրոնական բանկի կողմից 2014 թ. թողարկված բոլոր հուշանշանները: «Տարվա լավագույն ոսկե հուշանշան» անվանակարգում նախատեսվողները սրվել է «Հովհաննես Ծիրագ-100» հուշանշանին, իսկ «Տարվա լավագույն արծաթե հուշանշան» անվանակարգում՝ «Մբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» հուշանշանին:

«Հովհաննես Ծիրագ-100» հուշանշանի էմիսիաների հեղինակներն են՝ Հարություն Սամուելյանը (ղիմեռես), Էդուարդ Կուրդինյանը (ղարձեռես), իսկ «Մբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը» հուշանշանի էմիսիաների մեակման հարցում աջակցություն է ցուցաբերել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը:

Հարություն Սամուելյանը նկարիչ-դիզայներ է, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու: Բազմաթիվ խմբագրությունների և հանդեսների գեղարվեստական ղեկավար է, ինչպես նաև «Նամականի» ՓԲԸ-ի գլխավոր նկարիչը: Նա ՀՀ կենսրոնական բանկի կողմից թողարկված բազմաթիվ հուշանշանների էմիսիաների հեղինակ է:

Էդուարդ Կուրդինյանը ֆիլասեֆիայի և դրամագիտության համահայկական ակադեմիայի թղթակից անդամ է, Տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ: Կուրդինյանն արժանացել է բազմաթիվ միջազգային մրցանակների ու մեդալների: Նա շուրջ 50 նամականիների, փոստային բացիկների, բուկլետների և հուշանշանների հեղինակ է:

Բովանդակություն

Ուղերձ		2
Հուլիսի 2014		4
Անվանի անհատներ	«Հովհաննես Շիրազի ծննդյան 100-ամյակ»	6
	«Էդուարդ Իսաբեկյանի ծննդյան 100-ամյակ»	8
	«Ոսկան Երևանցու ծննդյան 400-ամյակ»	10
Հայաստանի մշակույթ	«Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի աջը»	12
	«Սրբալույս Մյուռնի կաթսա»	14
Սպորտ	«2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն»	16
Բնություն	«Աշխարհի ամենահին ծառերը»	18
Հայաստանի Հանրապետության հուլիսի 2014		20
2015 թ. Հայաստանի Հանրապետության հուլիսի 2014		24
Գրամատիկական հարցեր		25
Մասնակցություն մրցույթներին	Միջազգային մրցույթ - 2014	28
	Ներքին մրցույթ - 2014	31

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ 2014

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրատարակություն

Կազմողներ՝ Նունե Տերյան, Լուսինե Այվազյան, Սուսաննա Պետրոսյան, Աննա Խաչատրյան
Խմբագիր՝ Հարություն Համբարձումյան
Ձևավորումը՝ Արամ Ուռուսյանի

Տպագրանակը՝ 400

2014

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Էլեկտրոնային հաղկում՝ emission@cba.am

Ինֆորմացիոն կայք՝ www.cba.am